

Plan, DoeGewoonWatt 2023-2026
Burgerinitiatief Energie in Oude IJsselstreek

6 oktober 2023

Inhoud

1	Visie en doelstellingen Burgerinitiatief Energie in Oude IJsselstreek	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Wie zijn we?	3
1.3	Wat is onze visie?	4
1.4	Wat wil BEOIJ bereiken (ons doel in GWh)	5
1.5	Hoe wil BEOIJ dit bereiken (doelstelling vertaald in de 4 B's)	5
2	Organisatie	10
2.1	BEOIJ	10
2.2	Stuurgroep BEOIJ	10
2.3	Ondersteuning stuurgroep BEOIJ	10
2.4	Vrijwilligers BEOIJ en specialisten	11
2.5	Communicatie werkgroep BEOIJ	11
3	Activiteiten en projecten Doe Gewoon Watt!	12
3.1	Energie Festival	12
3.2	Energie Coöperatie	12
3.3	Energie Innovatie / Energiehuis Doe Gewoon Watt	13
4	Financiën	14
4.1	Begroting 2023, 2024 en 2025	14
4.2	Financieringsbehoefte meerjarig	14
5	Rol gemeente Oude IJsselstreek	15
	Bijlage I Uitgangspunten Burgerinitiatief Energie in Oude IJsselstreek	17
	Bijlage II – Overzicht achterban BEOIJ	19
	Bijlage III - Organisatiestructuur Energie Coöperatie	20

1 Visie en doelstellingen Burgerinitiatief Energie in Oude IJsselstreek

1.1 Aanleiding

In het voorjaar van 2021 was er sprake van veel weerstand tegen, bij de gemeente Oude IJsselstreek ingediende, plannen voor zonnepanelen. De inwoners en omwonenden van de beoogde zonnepanelen hebben zich vervolgens verenigd in het Burgerinitiatief Energie in Oude IJsselstreek (BEOIJ).

We hebben als BEOIJ aangegeven dat er in het algemeen onbekendheid was over de specifieke gevolgen voor de inwoners van de energietransitie en het beleid van de gemeente hierin. Mede hierdoor begrepen de inwoners de keuzes van de gemeente veelal niet. Er waren veel vragen en men twijfelde aan het beleid. De bezwaren richtten zich met name op:

- De manier van communiceren
- Het gebruik van landbouwgronden
- De manier waarop de gemeente de zonnepanelen heeft toegepast.

Op basis hiervan is eind 2021 samen met de gemeente een samenwerking ontstaan om het vraagstuk rondom de energietransitie op te pakken. Inmiddels zijn wij als BEOIJ een aantal stappen verder; zo hebben we een coöperatie opgericht, is er een website opgezet en is er een succesvol Energie Festival gerealiseerd begin 2023. Nu maken we de volgende stap.

1.2 Wie zijn we?

Het Burgerinitiatief Energie in Oude IJsselstreek (BEOIJ) is een samenwerking tussen 20 lokale comités en belangenverenigingen uit de gemeente Oude IJsselstreek die zeer betrokken zijn bij de energietransitie. Er is een stuurgroep van inmiddels 5 leden die het BEOIJ vertegenwoordigen. De comités en belangenverenigingen (in dit plan verder te noemen 'achterban BEOIJ') hebben alle ingestemd met de uitgangspunten van BEOIJ zoals opgenomen in bijlage I. De lijst van de 20 betrokken partijen, zijnde de achterban BEOIJ, is opgenomen in bijlage II.

BEOIJ heeft het motto " DoeGewoonWatt" geïntroduceerd. We willen oproepen tot actie en Burgerinitiatief is een moeilijk woord. Dit motto en bijbehorende logo wordt gebruikt in de uitingen richting de buitenwereld cq inwoners van de gemeente Oude IJsselstreek. Het wordt door het communicatieteam gebruikt voor de website en nieuwsbrief. Daarnaast is het gekoppeld aan de drie hoofdactiviteiten van BEOIJ ; het Energie Festival, de Coöperatie en het Energiehuis.

In dit plan wordt verder BEOIJ gehanteerd. We zeggen; " DoeGewoonWatt een initiatief van Burgerinitiatief Energie in Oude IJsselstreek".

1.3 Wat is onze visie?

De visie van BEOIJ is als volgt:

BEOIJ ondersteunt de ambitie van de gemeente Oude IJsselstreek om in 2030 energieneutraal te zijn. Wij geloven dat de energietransitie in onze gemeente alleen succesvol kan zijn als er draagvlak is bij de burgers en er sprake is van een zo eerlijk mogelijke verdeling tussen de lusten en lasten

Dit willen we op de volgende wijze realiseren:

- Lokaal en collectief; zo veel mogelijk door de inwoners zelf aangedragen en met (mogelijkheid tot) participatie door de inwoners,
- Toekomstbestendig inpassen in onze leefomgeving; bij duurzame opwek van energie zoveel mogelijk benutten van grote daken, braakliggende grond, en zo min mogelijk aantasting van natuur, landschap, landbouwgrond, etc. . En aandacht voor multifunctioneel ruimtegebruik.
- Kleinschalige aanpak; met lokaal gedragen initiatieven en projecten (waarbij voor zonnevelden max. 5 ha netto en windmolens/windbomen - onder voorwaarden, kader hiervoor nog te bepalen).
- Conform de principes van de zonneladder; waarbij de treden van de zonneladder stap voor stap worden afgelopen en er ook doelen per trede worden gesteld.
- Energie in balans; goede balans is belangrijk. Daarom willen we allereerst blijven inzetten op energie besparen en daarna op duurzame opwek van elektriciteit. Ook is een beter verdeling nodig tussen de momenten van duurzame opwek en verbruik van elektriciteit (bijvoorbeeld door opslag).

Projecten en initiatieven die op deze wijze worden gerealiseerd, worden overwegend positief ontvangen door omwonenden en inwoners van onze gemeente en laten zien dat we samen het verschil kunnen maken. Op deze wijze willen we een gemeente waarin betrokken burgers zorgdragen voor hun eigen energie met behoud van een mooie omgeving.

We realiseren ons dat het vraagstuk van klimaatadaptatie groot is en dat we met de huidige aanpak van energieneutraliteit geen totaal oplossing realiseren. Wel is het een stap in de goede richting voor nu. En dragen we hiermee bij aan de huidige doelstelling van de gemeente. Daarnaast zien we dat er nog een grote uitdaging ligt ten aanzien van de onevenwichtigheid in duurzame opwek en verbruik van elektriciteit. Op dit moment is de doelstelling vertaald in een jaarlijkse duurzame opwek die gelijk is aan het totale jaarlijkse verbruik van elektriciteit. Dit is echter een theoretische saldering en de momenten van duurzame opwek en verbruik zijn nog niet in evenwicht. Denk bijvoorbeeld de piekmomenten van zonopwek in de zomer versus verbruik in de winter. Alsook het verschil tussen dag en nacht verbruik versus opwek. Dit is een fors vraagstuk waarbij we de komende periode (vooral landelijk) naar oplossingen zullen moeten zoeken.

Voor nu richten we ons op de gekozen doelstelling waarbij we een jaarlijkse duurzame opwek van elektriciteit willen realiseren die gelijk is aan het jaarlijkse verbruik. Duurzame opwek bestaat voor nu uit een goede mix zijn van wind en zonne-energie in combinatie met goede oplossingen van opslag.

We zien het liefst de opgave van duurzame opwek door zonne-energie gerealiseerd door alleen zon op dak, maar realiseren ons ook dat dit waarschijnlijk onvoldoende is om de doelstelling van opwek zonne-energie te behalen. Als zonnevelden nodig zijn dan kleinschalig en volgens de principes van de zonneladder.

BEOIJ zal dan ook geen actieve rol spelen bij grote zonnevelden op landbouwgrond (> 5 ha) of grote molens (onder nog te bepalen voorwaarden). Dit past niet in onze visie om vanuit behoud van landschap en natuur en met draagvlak van inwoners te komen tot de energietransitie.

1.4 Wat wil BEOIJ bereiken (ons doel in GWh)

Energieneutraliteit is voor BEOIJ voorlopig alleen gericht op elektriciteit. De doelstelling voor energieneutraliteit ten aanzien van elektriciteit is door de gemeente vertaald in 185 GWh. Met betrekking tot energie neutraliteit in 2030 gaan we (vooralsnog) uit van deze **opgave van 185 GWh¹ opwek per jaar van energie** voor de gemeente Oude IJsselstreek. Energieneutraliteit betekent in deze definitie dat we in 2030 net zoveel elektriciteit in GWh opwekken als gebruiken.

Volgens onze informatie is daarmee rekening gehouden met een groeiend elektriciteitsverbruik, onder andere door vervanging van gasverbruik en de toename van elektrische auto's. Op dit moment daalt het elektriciteitsverbruik in de gemeente, waarschijnlijk door de toename van opwekking van elektriciteit achter de meter.

Inmiddels is binnen de gemeente Oude IJsselstreek 81% (150 GWh) zon- en windenergie gepland of gerealiseerd². De opgave tot 2030 is daarmee nog 35 GWh, om in totaal 185 GWh op te wekken. Deze opgave is een momentopname, er zullen de komende jaren regelmatig herberekeningen gemaakt worden. We gaan in dit plan van BEOIJ uit van een opgave op basis van de gegevens die nu beschikbaar zijn. Zodra er nieuwe cijfers beschikbaar komen zullen de doelstellingen mogelijk moeten worden aangepast.

BEOIJ wil uiteindelijk dat energieneutraliteit meer is dan een rekensom. Er is meer dan alleen opwek en verbruik. De ontwikkelingen staan niet stil; innovaties, oa opslag van elektriciteit, kunnen ons helpen om -met draagvlak- de doelstellingen te realiseren. Het is dan ook goed om op te merken dat we dit plan en onze uitgangspunten jaarlijks onder de loep zullen nemen door te kijken naar (landelijke) ontwikkelingen en innovaties en de voortgang op de realisatie van de doelen.

We zijn in een fase gekomen dat BEOIJ vanuit de doelstelling ook met eigen plannen voor energiebesparing en opwek gaat komen. Uitdaging voor deze fase is om draagvlak van bezorgde burgers te behouden en om ook daadwerkelijk voldoende eigen initiatieven te kunnen genereren.

1.5 Hoe wil BEOIJ dit bereiken (doelstelling vertaald in de 4 B's)

De doelstellingen van BEOIJ zijn samengevat in de 4 B's: Begrijpen, Betrekken, Bedenken en Balanceren. De toelichting op de 4 B's is in bijlage 1 "uitgangspunten burgerinitiatief" uitgebreid beschreven. Per onderdeel geven we het beoogd resultaat voor de periode 2023-2026 weer.

¹ Vanuit de gemeente Oude IJsselstreek wordt gerekend met de opgave die met de kennis van toen (2016) is gedefinieerd en geldt voor de gebouwde omgeving (de energierekening).

² Uit: Raadsvoorstel 24 november 2022 "evaluatie uitnodigingskader lokale duurzame energieopwekking en vervolgstappen"

Uiteraard is er geen strakke scheidslijn tussen de 4 B's en zijn niet alle resultaten specifiek op één B toe te schrijven. Voor de overzichtelijkheid, hebben we wel een keuze gemaakt om elk resultaat onder 1 B te benoemen.

Begrijpen

We willen aan de burgers van de gemeente Oude IJsselstreek duidelijk maken voor welke uitdaging we met de energietransitie staan. Wat houdt de energietransitie precies in, wat is de opgave en waar staan we inmiddels en waar gaan we naar toe. We willen inwoners gemeente OIJ actief informeren over de energietransitie. Dit doen we tijdens het Energie Festival, met de website en met nieuwsbrieven.

Beoogd resultaat:

- Energie Festival DoegewoonWatt met jaarlijks tussen 1.250 en 1.750 bezoekers.
- 1.250 personen die de nieuwsbrieven DoegewoonWatt ontvangen (1 keer per kwartaal). Hiertoe verzamelen we tijdens het Energie Festival, bijeenkomsten en via de website namen en mailadressen om zo een groter bereik op te bouwen. Uiteraard rekening houdend met privacy wetgeving (AVG).
- 5000 unieke bezoekers op de website.
- Dashboard ergens in de gemeente (of Energiehuis DoegewoonWatt) met teller, balans of thermometer die weergeeft waar we staan t.o.v. de doelstelling 185GWh. Waarin zowel energie besparen als duurzame opwek aandacht krijgen.

Betrekken

We willen inwoners van onze gemeente actief betrekken bij de energietransitie. Dit doen we tijdens het Energie Festival, met nieuwsbrieven maar ook door onze Energie Coöperatie. Bij het betrekken willen we als de eerste mensen stimuleren om het verbruik te verminderen. Bijvoorbeeld door voorlichting in het Energiehuis en tijdens het Energie Festival over isolatie- en overige besparingsmogelijkheden. Ten tweede gaat het om het betrekken van inwoners bij de opwek van energie. In eerste instantie, wanneer mogelijk, zo veel mogelijk voor eigen gebruik. Het Energie Festival en het Energiehuis worden nader toegelicht in resp. paragraaf 3.1 en 3.3.

We benaderen daarnaast de achterban BEOIJ en vragen hen om commitment voor het gezamenlijk realiseren van de opgave. Door inwoners, verenigingen, ondernemers en dorpsbelangen te activeren, willen we energieprojecten uit de samenleving zelf bevorderen. We realiseren ons dat het draagvlak van inwoners essentieel is voor het slagen hiervan. We doen dit vanuit het streven naar gelijke verdeling van lusten en lasten. Het betrekken van de achterban BEOIJ is niet vrijblijvend. BEOIJ spant zich in om vanuit de visie van BEOIJ bij te dragen aan de opgave van de gemeente Oude IJsselstreek. BEOIJ heeft hierin een adviserende rol. De uiteindelijke besluitvorming is aan de gemeente. We realiseren ons dat niet alle initiatieven die bij de gemeente worden aangevraagd, passen binnen de visie van BEOIJ. Dan wel dat er mogelijk onvoldoende initiatieven vanuit BEOIJ ontstaan om de doelen te behalen. En dat dit betekent dat er dan wellicht andere keuzes zullen worden gemaakt door de gemeente. Dit nemen we in onze communicatie met de achterban mee.

Beoogd resultaat:

- Substantieel aantal aanvragen voor besparende maatregelen of subsidie via de website DoeGewoonWatt;
- Oprichting Coöperatie DoeGewoonWatt waarin inwoners kunnen participeren (investeren) in projecten voor energieopwek;
- Jaarlijks minimaal 2 bijeenkomsten met achterban BEOIJ en commitment vanuit de achterban op dit plan;
- Realiseren Energiehuis DoeGewoonWatt.

Bedenken

We stimuleren inwoners van de gemeente Oude IJsselstreek om zelf actief aan de slag te gaan met besparen en opwek van energie voor eigen gebruik. Daarnaast gaan we actief de achterban BEOIJ benaderen om met concrete initiatieven en/of plekken voor zonnenvelden of windenergie, andere ideeën en innovaties te komen. We hebben verder een innovatieteam die parallel hieraan met innovaties en concrete projecten aan slag gaat.

Beoogd resultaat:

- **Meer Besparen en Opwekken schone energie achter de meter (zon en wind particulier en bedrijf)**

Belangrijk blijft de inzet op het besparen van energie. Alles wat wordt bespaard hoeft niet te worden opgewekt. Elke inwoner van onze gemeente kan bijdragen aan de doelstelling door energie te besparen en hierdoor het verbruik te verlagen. Dit lijkt een makkelijke stap, echter vergt een gedragsverandering die niet eenvoudig is.

De energie die nodig is voor eigen gebruik willen we zo veel mogelijk duurzaam laten opwekken. De energieopwek bij particulieren en bedrijven voor eigen gebruik dan wel teruglevering wordt momenteel niet separaat geregistreerd in het kader van de opgave. Dit wordt geteld als een lager verbruik. Vanuit deze werkwijze wil BEOIJ het elektriciteitsgebruik 'verminderen' door meer schone stroom op te wekken achter de meter van bedrijven en particulieren. Tijdens het Energie Festival en via het Energiehuis willen we meer inwoners stimuleren en adviseren om zonnepanelen te installeren en kleine windmolens te plaatsen (bijv. windboom in eigen achtertuin).

Ons doel is om tegen 2030 de opwek achter de meter (lees 'lager verbruik') te verdubbelen ten opzichte van 2021, wat neerkomt op een totale besparing van ongeveer 28 GWh in 2030 (ongeveer 14 GWh in 2021). Grofweg betekent dit een (additionele) besparing van 2 GWh per jaar.

- **Lokale energieprojecten via de coöperatie of particulier/bedrijf**

Lokale energieprojecten kunnen bijvoorbeeld zijn; de bouw van kleinschalige zonneparken of grote zonnedaken, het plaatsen van kleine windmolens, windbomen, buurtbatterijen etc. Enerzijds zullen we dit de komende 3 jaar vanuit onze eigen coöperatie gaan realiseren. Hierbij is de coöperatie wel afhankelijk van de initiatieven van derden. De coöperatie kan dit faciliteren. En anderzijds kunnen er los van de coöperatie initiatieven vanuit particulieren of bedrijven ontstaan.

Voorop staat de ambitie dat het energieprojecten zijn die uit de samenleving zelf zijn ontstaan. De projecten worden, waar mogelijk, ondergebracht bij onze energiecoöperatie. Zie voor verder uitwerking van de projecten paragraaf 3.2 'Energiecoöperatie'. Onze energie coöperatie helpt bij de realisatie en financiering van deze projecten en zorgt ervoor dat de leden van de coöperatie (inwoners) kunnen profiteren van het rendement van deze energieprojecten. Lid worden van de coöperatie is een mogelijkheid voor de inwoners van onze gemeente om te participeren. Op deze wijze wordt de energietransitie iets van ons allemaal.

We starten met vergroten van zon op dak. We gaan er vanuit dat we daarmee 2 ha additioneel op grote daken ad 0,9 GWh per ha. kunnen realiseren. Daarnaast het plaatsen van 10 (kleine) boerenmolens of windbomen van 0,1 GWh. We streven naar gelijke verdeling van lusten en lasten. Vanuit dit principe heeft het onze voorkeur om 10 dorpszonnevelden van ca 2 ha. ad 0,90 GWh per ha. te realiseren. Alternatief is 4 of 5 grotere dorpszonnevelden van 4 a 5 ha. Met voorkeur voor multifunctioneel ruimtegebruik.

Ons streven is om op deze manier ongeveer 21 GWh aan energie op te wekken, waarvan de helft in 2026 in de pijplijn moet zitten. De resterende opgave wordt tussen 2027 en 2030 gerealiseerd. Tussentijdse evaluatie is hierbij van belang. Sowieso zullen we dit plan en onze doelstellingen jaarlijkse evalueren en herijken.

- **De eerste buurtbatterij in de gemeente Oude IJsselstreek**

Het innovatieteam wil op termijn al één vernieuwend concept realiseren, zoals een buurtbatterij of een buurtbatterij in combinatie met een overdekte parkeerplaats met zonedak met oplaadpunt voor elektrische auto's. Hierop hebben we niet op voorhand opwek in GWh voor de doelstelling (en daarmee onderstaande tabel) gecalculeerd. Mocht het resultaat opleveren, dan kan één van de dorpsvelden of andere initiatieven hiermee vervangen worden.

- **1 alternatief project; waterkracht, windkracht of anders**

Bij voorkeur willen we ook een alternatieve manier van opwek energie realiseren vanuit initiatief vanuit de samenleving. Hierop hebben we niet op voorhand opwek in GWh voor de doelstelling (en daarmee onderstaande tabel) gecalculeerd. Mocht het resultaat opleveren, dan kan één van de dorpsvelden of andere initiatieven hiermee vervangen worden.

Als een dorpskern met een alternatief komt, dan vervangt dit de opgave voor een dorpsveld.

Samenvatting totaal beoogd resultaat in GWh in 2030

Onderdeel	Aantal	Ha.	Opwek per aantal of ha	Totaal besparing opwek (in GWh/jaar)
Besparen en Opwek achter de meter (opwek door zonne- en windenergie)				14
Grote daken (zonne-energie)		2	0,9	1,8
Boerenmolens/windbomen (windenergie)	10		0,1	1
Dorpsvelden (zonne-energie)	10	2	0,9	18
Totaal				34,8

Balanceren

In de Raadvergadering van 24 november 2022 is de evaluatie van 'het Uitnodigingskader lokale duurzame energieopwekking' vastgesteld. Daarbij is aangegeven dat in 2023 nieuwe criteria (lees 'afwegingskader') zullen worden bepaald waaraan nieuwe plannen voor zonnevelden worden getoetst. Tot die tijd worden nieuwe initiatieven voor duurzame energieopwekking als maatwerk in behandeling genomen door de gemeente. BEOIJ is van mening dat deze maatwerk-situatie tot onduidelijkheid kan leiden en dringt daarom aan op het vaststellen van het nieuw afwegingskader door de gemeente.

Samen met de gemeente zullen we een afwegingskader moeten opstellen om ervoor te zorgen dat er voldoende nieuwe energie wordt opgewekt maar wel op een manier waarin de bewoners van de gemeente Oude IJsselstreek zich grotendeels kunnen vinden. Voor BEOIJ is daarom van belang dat de visie van BEOIJ zoals opgenomen in paragraaf 1.3 onderdeel gaat uitmaken van het afwegingskader. BEOIJ zal zich hiervoor inspannen. Daarnaast adviseren wij de gemeente om bij de uitwerking van de principes van de zonneladder expliciet de volgorde van de 4 treden van de zonneladder te hanteren en dat bij voorkeur er compartimenten per trede worden gedefinieerd. Hiermee komt er duidelijk beleid op de gewenste volgorde waarin zonne-energie projecten toegepast dienen te worden. Bij zon op land vinden we het belangrijk dat wordt gestuurd op multifunctioneel ruimtegebruik.

Daarnaast vinden we het wenselijk dat de gemeente ook andere soorten kleinschalige energie opwek stimuleert met behulp van bijvoorbeeld waterkracht en windkracht, zodat de focus niet alleen op zonne-energie projecten komt te liggen. Daarmee worden ook alternatieve vormen meer onderzocht op mogelijkheden. Ook moet er meer aandacht komen voor opslag van energie (buurtbatterij en thuisbatterij).

2 Organisatie

2.1 BEOIJ

BEOIJ bestaat uit een samenwerking van 20 lokale comités en belangenverenigingen uit de Gemeente Oude IJsselstreek. Zij hebben zich allen achter de doelen van BEOIJ geschaard. De contacten met deze 20 verenigingen worden versterkt. Er zal 2x per jaar een gezamenlijk overleg worden gepland met deze achterban BEOIJ.

2.2 Stuurgroep BEOIJ

De stuurgroep bestaat uit 5 leden. De stuurgroep gezamenlijk stuurt op de doelstellingen. Binnen de stuurgroep zijn de taken op hoofdlijn als volgt verdeeld:

- Communicatie(team): Rob Schuurman
- Innovatie(team) incl. Energiehuis: Peter van der Kemp
- Energiecoöperatie: Robbie Nas
- Energie Festival: Klasien Timmermans
- Organisatie algemeen, contact BEOIJ achterban en gemeente: Judith ter Voert

2.3 Ondersteuning stuurgroep BEOIJ

Voor de realisatie van het Energie Festival als ook de benodigde werkzaamheden voor de Coöperatie is het noodzakelijk om hier ondersteuning voor te organiseren. Dit lukt niet (meer) met alleen vrijwilligers. De werkzaamheden bestaan uit projectcoördinatie voor het komend Energie Festival alsook coördinatie en ondersteuning van de Coöperatie. We verwachten hiervoor gedurende 2 jaar circa 16 uur per week voor (project)coördinatie nodig te hebben. De benodigde kosten zijn in de financiële paragraaf 4.1 terug te vinden.

2.4 Vrijwilligers BEOIJ en specialisten

Per activiteit worden vrijwilligers gevraagd. Bijvoorbeeld voor de hulp tijdens het Energie Festival. De uitvraag voor vrijwilligers wordt gedaan via de 20 verenigingen waaruit BEOIJ bestaat. We verwachten hiervoor circa € 1.000 nodig te hebben aan benodigd budget om mensen te bedanken en gemotiveerd te houden. Dit is meegenomen in de kosten voor het energie Festival.

Op deelgebieden worden specialisten ingehuurd. Dit is bijvoorbeeld het geval in het communicatieteam maar ook voor bepaalde innovatieprojecten kan expertise nodig zijn. Deze expertise wordt dan op uur basis ingehuurd (zie financiële paragraaf).

2.5 Communicatie werkgroep BEOIJ

Voor de communicatie naar de inwoners van de gemeente gebruikt het communicatieteam op hoofdlijn 5 kanalen;

1. Energie Festival;
2. Website DoeGewoonWatt;
3. Social Media, met name Instagram, Facebook, LinkedIn;
4. Achterban BEOIJ;
5. Lokale geprinte media (GeldersePost, Gelderlander).

De communicatie richt zich in 2023-2026 op 3 thema's;

1. Het begrijpelijk uitleggen van de doelstelling en de huidige stand van zaken m.b.t. de energietransitie in onze gemeente,
2. Het verkrijgen van zoveel mogelijk websitebezoekers. Op de website kunnen concrete acties genomen worden. De Energie Coöperatie - DoeGewoonWatt - wordt de hoofdpagina. Bezoekers kunnen onder andere de website gebruiken voor;
 - a. Het vinden van tips rondom energiebesparing en handige links;
 - b. Het eenvoudig vinden van alle subsidieregelingen binnen de gemeente;
 - c. Informatie over mogelijke producten en/of aanbieders van energiebesparende maatregelen en opslag en opwek van energie;
 - d. Het opgeven van nieuwe / innovatieve projecten aan de Coöperatie;
 - e. Opgeven voor een warmtescan;
 - f. Opgeven als vrijwilliger;
 - g. Registreren als bezoeker voor het Energie Festival;
 - h. Opgeven voor de nieuwsbrief.
3. Aandacht besteden aan projecten die in de gemeente plaatsvinden en het laagdrempelig maken van het opgeven van potentiële projecten door inwoners.

Het communicatieteam heeft haar doelstellingen gehaald als per jaar:

- 1.250 inwoners een nieuwsbrief ontvangen
- Het verkeer naar subsidieregelingen naar de gemeente substantieel toeneemt
- Er wederom groot aantal bezoekers (1.250 – 1.750) op het Energie Festival komen

De kern van het communicatieteam bestaat uit drie mensen. Daarnaast zijn er mensen die één bepaalde taak uitvoeren (website onderhouden, ledenadministratie etc.). De kosten voor het communicatieteam zijn opgenomen in de begroting in paragraaf 4.1.

3 Activiteiten en projecten Doe Gewoon Watt!

3.1 Energie Festival

Met het Energie Festival willen we op een laagdrempelige manier een grote groep mensen bereiken op de eerste 3 B's (begrijpen, betrekken en bedenken). Door mensen bewust te maken en te laten zien wat er allemaal mogelijk is om zélf te doen aan de energietransitie krijgen mensen concreet handvatten aangereikt; ze zien wat ze er zelf aan kunnen bijdragen. Mensen zijn beter geïnformeerd en kunnen makkelijker de weg vinden. Het festival van februari 2023 was met 1500 bezoekers en veel positieve reacties een succes. Waar het in 2023 vooral ging om informeren en bewust worden, willen we de komende 2 jaar verder inzetten op de drie thema's vanuit communicatie (zie onder 2.5). Het betrekken van de jeugd blijft daarnaast een belangrijk aandachtspunt. De inschatting is dat we met een vergelijkbaar budget ook de komende jaren een festival kunnen organiseren (afhankelijk van de inflatie/indexatie van met name de accommodatiehuur). Zie hiervoor ook financiële paragraaf 4.1.

3.2 Energie Coöperatie

Om onze doelstellingen te realiseren heeft BEOIJ recent de energiecoöperatie Doe Gewoon Watt opgericht. Zij streeft er naar om het energiegebruik in de gemeente zelf en collectief op te wekken met lokale en kleinschalige energieprojecten. Daarmee draagt de coöperatie actief bij aan de ambities van de gemeente Oude IJsselstreek om in 2030 energieneutraal te zijn.

Energiecoöperatie Doe Gewoon Watt richt zich op inwoners, verenigingen, instellingen en bedrijven in de gemeente Oude IJsselstreek die een bijdrage willen leveren aan de gewenste energietransitie. De karakteristieken van deze doelgroep:

- Bewust ten aanzien van de energietransitie, maar niet goed wetend wat te doen;
- Belangstelling voor duurzaamheid en/of het financiële voordeel;
- Wonend, werkend of recreërend in de gemeente Oude IJsselstreek.

Geïnteresseerden (zowel individuele inwoners als verenigingen) kunnen lid worden van de energiecoöperatie. Wanneer zij wonen in het zogenaamde "postcoderoos-gebied" van een energieproject kunnen zij ook participeren (investeren) in het betreffende project. Met de beoogde opbrengsten van de projecten verdienen participanten hun investering op termijn terug, en/of worden initiatieven ontplooid die ten goede komen aan de gemeenschap. Het postcoderoos-gebied wordt per project nader bepaald. Ook zal per project een informatiebrochure worden opgesteld, waarin de nadere voorwaarden van het betreffend project en mogelijkheden tot participatie voor deelnemers zijn uitgewerkt.

De coöperatie werkt niet alleen. Alle acties komen in samenwerking met anderen tot stand. Bijvoorbeeld de belangenverenigingen die vertegenwoordigd zijn binnen ons burgerinitiatief, deskundigen en leveranciers van diensten. We kijken voortdurend wat we als coöperatie kunnen toevoegen. Hierbij hebben we verschillende rollen. Als eerste kunnen we zelf initiator zijn van een project. Maar in andere gevallen adviseren we, geven we voorlichting of brengen we partijen

met elkaar in contact. Voorts wil de energiecoöperatie haar leden voorzien van eigen groene stroom.

We zoeken naar initiatieven die op korte termijn realiseerbaar zijn als projecten grote daken (zie tabel onder 1.5). Op dit moment is de coöperatie bezig met de voorbereidingen van de volgende zonnedak-projecten:

- CIVON-gebouw op het DRU-terrein te Ulft;
- Dak van de bedrijfshal van een ondernemer in Netterden (samen met Energiek Megchelen);
- Dak van het zwembad De Paasberg in Terborg;
- Dak van het clubgebouw van RKV Het Anker te Ulft.

Voor de langere termijn (na 2026) denken we ook aan andere projecten die bijdragen aan de energietransitie, zoals lokale opslag van elektriciteit en warmte en toepassingen van windenergie. Dat alles steeds in overleg met de leden en direct omwonenden.

De coöperatie is, met de oprichting, vanuit BEOIJ ook de formele en juridische entiteit geworden. We hebben er voor gekozen de organisatiestructuur van de coöperatie eenvoudig te houden. In bijlage III wordt deze nader toegelicht. Verder wordt er met andere energie coöperaties contact en samenwerking gezocht om kennis en ervaringen te delen.

Voor de opstartfase en vervolgstappen van de coöperatie is financiering benodigd. Dit is opgenomen in de begroting in paragraaf 4.1. Dit vanuit de verwachting dat na 2 tot 3 jaar via de coöperatie inkomsten uit eigen projecten worden gegenereerd die ook de kosten van de coöperatie kunnen dekken.

3.3 Energie Innovatie / Energiehuis Doe Gewoon Watt

Het innovatieteam wil voor de inwoners van OIJ zichtbaar en tastbaar maken welke (nieuwe) innovaties er zijn op het gebied van duurzame energie.

Concreet is het voorstel om een energiehuis te creëren waarbij we denken aan locatie Cicon. In het energiehuis wordt bruikbare zaken en innovaties rondom het thema energie en duurzaamheid zichtbaar, tastbaar en toegankelijk. Denk aan voorlichting en begeleiding bij het laten installeren van isolatie, batterijen, zonnestroom-systemen, warmtepompen, etc. Het energiehuis geeft daarnaast voorlichting over energiebesparing en opwekking, en voert warmtescans uit.

Hierbij maken we gebruik van onder meer de duurzaamheidsadviseurs van de gemeente, energiecoaches van Agem, vrijwilligers die als energiecoach worden opgeleid. Ook informatie over de energiecoöperatie is hier te vinden. Het energiehuis willen we zo veel mogelijk realiseren met behulp van lokale sponsors en bedrijven die hun producten hier kunnen tonen. Zo wordt het een laagdrempelige hotspot voor alle inwoners van Oude IJsselstreek.

Daarnaast wil het innovatieteam in de komende jaren al één vernieuwend concept realiseren, zoals een buurtbatterij of overdekte parkeerplaats met oplaadpunt voor elektrische

auto's. Met een buurtbatterij kan het netwerk worden ontlast, waardoor minder energie verloren gaat en slimmer gebruikt kan worden (spreiding).

Voor het energiehuis is financiering benodigd (naast deel dat naar verwachting uit sponsoring zal bestaan van deelnemende bedrijven). Dit is opgenomen in de begroting in paragraaf 4.1

4 Financiën

4.1 Begroting 2023, 2024 en 2025

Voor de activiteiten van BEOIJ worden de volgende kosten begroot:

Kosten (in euros en excl. BTW)	begroting 2023	begroting 2024	Begroting 2025*)	Toelichting
Project coördinatie	16.800 (14 wkn)	54.000	27.000	Zowel coöperatie als Festival (16 uur per week a €75 per uur -45wkn per jaar inhuur ZZP-er). 2025 helpt dekking coöperatie
Energie Festival		20.000	20.000	1x per jaar (waarvan bijdrage gemeente afhankelijk van mogelijke sponsoring 4.000 a 5.000). Is inclusief communicatiekosten.
Communicatie team	5.000	7.000	7.000	Algemeen, coöperatie en energiehuis. Website (ca 3.000,-), nieuwsbrief, social media (ca 1.500,-), print/drukwerk (ca 1.000), vlogs/films/onvoorziën (ca 1.500)
Energie coöperatie	4.000	12.500	12.500	Voor een volledig jaar: bestuur- en admkosten (ca 1.300), ledenadm. (ca 2.500) , advies AGEM en OM /streekenergie (ca 2.500), technisch advies / ontwerp kosten (ca 6.200)
Innovatieteam / energiehuis		5.000	1.500	Energiehuis realisatie grotendeels uit sponsoring deelnemende bedrijven
Totaal	25.800	98.500	68.000	

*) onder voorbehoud van herijking en indexatie.

Voor deze kosten doen we een beroep op de financiering door de gemeente Oude IJsselstreek.

4.2 Financieringsbehoefte meerjarig

Op basis van bovenstaande begroting doet BEOIJ voor 2023 en de komende twee jaren een beroep op financiering vanuit de gemeente Oude IJsselstreek. Het streven is dat vanaf het derde jaar de gevraagde financiële bijdrage zal afnemen. Dit vanuit de verwachting dat via de coöperatie inkomsten uit eigen projecten worden gegenereerd. En dat vanuit deze inkomsten dekking ontstaat voor de kosten van BEOIJ. Het is eerst afwachten hoe de coöperatie zich gaat ontwikkelen op financieel vlak. Volgend jaar zal meer inzicht ontstaan in de doorkijk naar latere jaren. Om die reden is voor het jaar 2026 nog geen begroting opgenomen.

5 Rol gemeente Oude IJsselstreek

We werken als BEOIJ intensief samen met de gemeente en hebben iedere 6 weken een overleg. Daar hebben we een dialoog over de energietransitie die we als positief zien. Tegelijkertijd willen we erop toezien dat we als BEOIJ onze eigen identiteit behouden met onze eigen doelstellingen. We streven ernaar onze doelstelling te bereiken in samenwerking met de gemeente, maar hanteren daarbij wel onze eigen visie en aanpak, zoals in dit plan verwoord. Dit betekent dat we als BEOIJ bijvoorbeeld niet achter grote zonneparken (groter dan 5 ha.) staan en hier dan ook voor onszelf geen rol zien weggelegd.

BEOIJ wil burgers actief betrekken bij de energietransitie, dat kan af en toe schuren met de concrete doelstellingen die de gemeente in een bepaald tempo wil bereiken. De visie van BEOIJ zal dan ook niet altijd overeenstemmen met de visie en lijn van de gemeente. Wat ons betreft hoeft dit een vruchtbare samenwerking niet in de weg te staan. Tot nu toe is gebleken dat beide partijen in de dialoog bereid zijn om water bij de wijn te doen, indien nodig.

De uiteindelijke verantwoordelijkheid en het nemen van beslissingen of een bepaald project er/wel niet moet komen blijft bij de gemeente. Het BEOIJ wil een zo groot mogelijk deel van de totale energieopgave realiseren met projecten die gedragen of zelfs bedacht zijn door inwoners.

Actuele cijfers energieopgave

De ambitie van BEOIJ is om jaarlijks de cijfers tav de energieopgave cq doelstellingen te herijken, zodat we met actuele cijfers kunnen werken en onze activiteiten hierop afstemmen. Het huidige plan is gebaseerd op de cijfers uit 2016 (laatst bekende informatie). Het is van belang om met actuele cijfers te werken om ook richting onze inwoners transparant te zijn in waar we staan, zodat we optimale betrokkenheid houden.

Nieuw afwegingskader

Om deze energieopgave in samenwerking met de gemeente te realiseren is het voor BEOIJ van belang dat de gemeente op korte termijn een nieuw afwegingskader vaststelt. Zoals afgesproken, wordt BEOIJ hier nauw bij betrokken. Een advies aan de gemeente is om in elk geval bij het nieuwe afwegingskader uit te gaan van een verdeling op basis van de compartimenten in de zonneladder. Waarbij de treden gezien worden als silo's, niet als communicerende vaten. De combinatie van een zonneladder met communicerende vaten in combinatie met commerciële initiatiefnemers maakt dat alle projecten de weg van de minste weerstand zullen kiezen; grote velden dichtbij transformatorhuizen. De puntentelling valt met dit principe in alle gevallen even nadelig (of voordelig) uit voor alle initiatiefnemers.

Procesafspraken

Naast een nieuw afwegingskader zijn heldere procesafspraken van belang. De gemeente geeft aan dat er initiatieven blijven binnen komen. Over de manier waarop het proces verloopt dient tussen gemeente en BEOIJ een procesafpraak te worden gemaakt. Dit zou er als volgt uit kunnen zien:

Als initiatiefnemers zich bij de gemeente melden met een project, kan BEOIJ als klankbord dienen voor de gemeente. Uiteraard is het van belang dat er een goed afwegingskader is waarmee dergelijke projecten zorgvuldig worden beoordeeld. BEOIJ wil hier graag haar input leveren. Het proces van deze werkwijze verloopt als volgt;

1. Initiatiefnemer meldt zich bij de gemeente
2. De gemeente maakt eerst zelf een afweging
3. Bij een positieve houding van de gemeente wordt BEOIJ ingeschakeld
4. Leden van de Stuurgroep van BEOIJ nemen contact op met de initiatiefnemer en stellen zich op de hoogte van de plannen
5. Als BEOIJ een positieve houding heeft tegenover de plannen kan een gezamenlijk pad gekozen worden mbt het participatietraject met de omwonenden.
6. Als BEOIJ geen positieve houding heeft tegenover de plannen is het aan de initiatiefnemer en de gemeente om het pad te kiezen.

Bijlage I Uitgangspunten Burgerinitiatief Energie in Oude IJsselstreek

(vastgesteld eind 2021 tbv Startnotitie samenwerking BEOIJ en de gemeente Oude IJsselstreek)

Wie zijn we?

Het Burgerinitiatief Energie in Oude IJsselstreek (BEOIJ) is een samenwerking tussen 15 lokale comités en 5 belangenverenigingen uit de gemeente Oude IJsselstreek die zeer betrokken zijn bij de energietransitie. Er is een kerngroep van 4 leden die het BEOIJ vertegenwoordigen in gesprekken met de gemeente Oude IJsselstreek. De comités en belangenverenigingen hebben alle ingestemd met de uitgangspunten van BEOIJ zoals hieronder beschreven in het WAAROM, WAT en HOE en worden regelmatig geconsulteerd door de kerngroep.

Waarom bestaan we (onze bijdrage)

Wij ondersteunen de ambitie van gemeente Oude IJsselstreek om in 2030 energieneutraal te zijn en wij geloven dat de energietransitie in onze gemeente alleen succesvol kan zijn als er draagvlak is bij de burgers en er sprake is van een zo eerlijk mogelijke verdeling tussen de lusten en de lasten.

Wat willen we bereiken (onze doelstellingen)

- 1. Verbeteren van kennis en begrip over de energie-transitie onder de burgers (BEGRIJPEN)**
 - Wat houdt de energie-transitie in
 - Wat zijn de uitdagingen waar we in de gemeente Oude IJsselstreek voor staan
 - Waar staat de gemeente Oude IJsselstreek nu
 - Wat moet er nog gebeuren
 - Wat zijn de mogelijkheden om invulling te geven aan de energietransitie
- 2. Beter betrekken van burgers bij de realisatie van de energie-transitie (BETREKKEN)**
 - Terugdringen van energiegebruik
 - Vergroten van energieopwekking d.m.v. zon op daken (particulieren en bedrijven)
 - Betrekken van burgers bij verschillende opties tot financiering van projecten
- 3. Nieuwe ideeën aandragen voor de realisatie van de energie-transitie in GOIJ (BEDENKEN)**
 - Suggesties voor alternatieve locaties t.b.v. de *opwek* van zonne- en windenergie
 - Suggesties voor innovatieve technieken in de *opwek* van zonne- en windenergie
 - Suggesties voor innovatieve technieken in de *opslag* van zonne- en windenergie
- 4. Een gebalanceerde afweging maken tussen de verschillende alternatieven (BALANCEREN)**
 - Waarbij we samen met de gemeente Oude IJsselstreek de Zonneladder aflopen

Hoe gaan we dat doen (onze aanpak)

Uitgangspunt is dat het Burgerinitiatief Energie in Oude IJsselstreek **samenwerkt** met de gemeente Oude IJsselstreek in de aanpak van onderstaande punten:

1. Verbeteren van kennis en begrip over de energie-transitie onder de burgers (BEGRIJPEN)

- Opstellen van simpele en heldere uitleg
- Opstellen van communicatieplan
- Uitbreiden van communicatiemiddelen en momenten (online en offline)
- Opstellen van Energie Dashboard GOIJ (opwek en gebruik)
- Inzetten van onze eigen communicatiekanalen naar onze achterban

2. Beter betrekken van burgers bij de realisatie van de energie-transitie (BETREKKEN)

- Opstellen van communicatieplan t.b.v. mogelijkheden voor terugdringen energiegebruik
- Opstellen van communicatieplan t.b.v. mogelijkheden voor energieopwekking door particulieren en bedrijven op daken en door kleine windmolens en andere alternatieven
- Ondersteunen van communicatie door deel te nemen aan informatie-sessies, bijdragen te schrijven en te communiceren met onze achterban

3. Nieuwe ideeën aandragen voor de realisatie van de energie-transitie in GOIJ (BEDENKEN)

- Betrekken van achterban en andere burgers GOIJ in het aandragen van ideeën
- Betrekken van experts in het aandragen van ideeën
- Deze ideeën bespreken en onderzoeken met de betreffende ambtenaren

4. Een gebalanceerde afweging maken tussen de verschillende alternatieven (BALANCEREN)

- Betrekken van experts, achterban en andere burgers GOIJ in het beoordelen van ideeën
- Expliciet gebruik van de Zonneladder bij het afwegen van ideeën
- De haalbaarheid van ideeën terugkoppelen naar de achterban en andere burgers
- Voorstellen uitwerken en voorleggen aan het College (en de Raad)

Deze samenwerking willen we verwoorden in een samenwerkingsdocument met de gemeente Oude IJsselstreek

Bijlage II – Overzicht achterban BEOIJ

		Comite
Varsseveld		
	1	Varsseveldsbelang
	2	Comite zonneveld
Etten		
	3	Behoud buurtschap Heuven
	4	Comité Dorpsbelangen Etten
	5	IJsselhunten
	6	Werkgroep Bescherm de Ettense Buurtschappen
	7	Buurtschap Warm
Gendringen		
	8	Stichting Gendringen Leefbaar
	9	comité zonneveld Broerdijk Gendringen
Megchelen		
	10	Comite Leefbaarheid Mechelen
Netterden	11	Vereniging Leefbaarheid Netterden
Bontebrug		
	12	Comité Bontebrug
Silvolde		
	13	Silvoldsbelang
	14	Voor Dialoog
	15	Kroezehoek
Sinderen		
	16	Sinderensbelang
Westendorp		
	17	actiecomité Kersendijk Westendorp
	18	actiecomité Krommestraat Westendorp
Breedenbroek- Voorst	19	Belangenvereniging Breedenbroek-Voorst
Terborg		
	20	Terborgsbelang

Bijlage III - Organisatiestructuur Energie Coöperatie

De coöperatie heeft een organisatiestructuur die bestaat uit een Algemene Ledenvergadering (ALV), bestuur en projectgroep. De ALV is het hoogste orgaan binnen de coöperatie. Alle leden hebben toegang tot die vergadering. De ALV vindt elk jaar plaats of zoveel vaker als nodig is. Tijdens de ALV beslissen de leden over voorstellen die van belang zijn voor de koers en de activiteiten van de coöperatie. Zo stelt de ALV onder meer het jaarplan en de jaarbegroting vast, beslist over statutenwijzigingen en benoemt bestuursleden. Ook stelt ze het jaarplan van de coöperatie vast.

Het bestuur van de coöperatie is belast met de dagelijkse leiding van de coöperatie, binnen de kaders die vastgelegd zijn in de statuten. Het bestuur bestaat momenteel uit:

- Robbie Nas (voorzitter);
- Wim Hafkamp (secretaris);
- Lex van der Heijden (penningmeester).

Het bestuur legt verantwoording af van het gevoerde beleid aan de ALV. Het bestuur wordt ondersteund door drie projectgroepleden (Steven Dorrestijn, Bas Hunting en Martijn Bulk). Deze leden zijn wel aanwezig bij de periodieke bestuursvergaderingen, maar maken geen deel uit van het bestuur.

Bij de realisatie van de eerste energieprojecten wordt de coöperatie ondersteund door de AGEM in de persoon van Ruud Krabbenborg.

Voor zaken als inrichting van de back-office ten behoeve van project- en ledenadministratie, de afname van uit de projecten opgewekte stroom en het bieden van een dienstverleningspakket voor aangesloten leden (waaronder stroom tegen een lager tarief) gaat de energiecoöperatie samenwerken met het landelijk opererende Samen OM of het meer regionaal georiënteerde Streekenergie (Energie van Ons). Om tot een keuze te komen vindt momenteel een nadere verkenning van beide initiatieven plaats.